

BİLİNÇLİ FARKINDALIK VE BİLİNÇLİ VAROLUŞ

Bilinçli bir farkındalık ve bilinçli bir varoluşa sahip olsaydık, birincil kimliğimiz olan İslami kimliğimize hangi ölçüde yabancılaşmış olduğumuzu göreceğiz ve acımasız bir özeleştirme yapma ihtiyacı duyacağız.

Dünyaya ve insanlığa açık, çeşitliliği ve çok kültürlülüğü temsil eden, kentli bir kültürün, hayat tarzının ifadesi olan İslam kültürü, bu temel hayati özellikleri koruduğu dönemler boyunca, evrensel bir gündem doğrultusunda, evrensel filozoflar, bilim adamları, entelektüeller, hikmet adamları yetiştirdi. Bilimsel, felsefi, kültürel üretkenliğin, yeniliğin bidat sayılarak dışlanması, kınanması, aşağılanması sebebiyle, taklit'in kurumsallaştırılarak bir geleneğe dönüşmesi üzerine, bu kentli kültürel evrensel gündemini, vizyonunu, ufkunu kaybederek yerelleşti. Kentli kültürlerde, hayat tarzlarında farklı unsurlar, birbirlerinin dünya görüşlerine hayat tarzlarına saygı gösterirler. Farklılık, kavga/nefret/dışlama ve çatışma konusu olamaz.

1168'li yıllarda Bağdat'ta 25 civarında Sinagog, Talmud eğitimi veren 10 kadar Yahudi okulu olduğunu, Osmanlı Devletinin erken dönemlerinde, Yahudilere Sinagog ve okul açma izni verildiğini, Osmanlı Tarihi boyunca Yahudilerin imparatorluk kadrolarında önemli görevler aldıklarını hatırlamak, çok kültürlülüğün bugün bile ulaşılabileceği mümkün olmayan bir noktada bulunduğunu gösterir. Burada, antisemitizmin Avrupa icadı olduğunu, Osmanlı İmparatorluğu dağılıncaya kadar, bütün Ortadoğu ülkelerinde Yahudilerin yerli halklardan, her konuda daha iyi bir konumda bulduklarını kaydetmek gerekir. Antisemitizm, bugün, daha çok politik bir istismar unsuru olarak gündemde tutuluyor.

Batıların ideolojik-ırkçı İslam karşıtlığı, Haçlı Seferlerinin başladığı tarihten bu yana aralıksız sürüyor. İdeolojik ve ırkçı önyargılar ve bilgisizlik, anlayışsızlıkları, karşıtlıkları, çatışmaları kışkırtıyor. Avrupamerkezci ideolojik dil-söylem bir dış tehdit retorikleriyle (İslam-Müslüman tehdidi) sistematik bir biçimde gündemde tutuluyor.

İslam dünyası toplumları sansasyonel-spekülatif ayrıntılarla, kendi iç sorunlarıyla kendi kendilerini tükettikleri bir dönemde, sömürgeciliğin "uygarlaştırıcı" müdahalesi ve tahakkümü ile karşılaştı. Sömürgeciliğin "uygarlaştırıcı" müdahalesi ile birlikte toplumlarımız, kültürel ırkçılığın çok yönlü baskılarıyla karşı karşıya geldiler. Bu dönemle birlikte milliyetçilikler ve mezhepçilikler yoluyla bütünlük bilinci parçalandı. Her parça kendi bencillikleriyle, kendi çevreleriyle, gündemleriyle özdeşleşti. Karşı karşıya geldiğimiz bilinç erozyonu sebebiyle, parçalar, genel sorunlardan genel fikirlerden, yaklaşımlardan uzaklaşarak özel sorunlar ve özel ilgiler üzerinde yoğunlaştılar. Her parça, kendi bencilliğini yansıtan özel bir dil/söylem oluşturdu.

Avrupamerkezci bir evrenselcilik tahayyülünün, projesinin laiklik şeklinde gerçekleştirilmesi, bilimsel ve seküler bilginin kutsallaştırılmasıyla birlikte dini olan, dine ait olan her şey maalesef görelileştirildi. Din'in kamusal varlığı reddedildi,

kamusal alanda varoluğu yasaklandı. Din'in, din algısının parçalanması, dinin hayatın bütününe değil, kimi parçalarına hitap edebilecek şekilde düzenlenmesi, insan zihninin ve ruhunun da parçalanarak, insani bütünlüğün bozulmasına yol açtı.

Yeniden, bir kez daha güncellik kazanan laiklik tartışmaları vesilesiyle, İslam'ın sınırlarının ve işlevlerinin bugün, T. Robbes (1588-1679) ve J. Locke'ye (1632-1704) göre belirleniyor, tanımlanıyor oluşunun, Müslümanlar açısından çok hazin, çok tuhaf ve anlaşılması güç bir hikayenin konusu olduğunu hatırlamak gerekir.

Bilinçli bir farkındalık ve bilinçli bir varoluğu sahip olsaydık, birincil kimliğimiz olan İslami kimliğimize hangi ölçüde yabancılaşmış olduğumuzu görecektik ve acımasız bir özdeşleştirme ihtiyacı duyacaktık. Serbest piyasanın ve tüketim kültürünün küreselleşmesi, Müslüman toplulukları da bir şekilde dünyevileştiriyor, maddileştiriyor. İnsanlar bedensel lüks peşinde sürükleniyor. Medya aracılığıyla dini ve kültürel kimlikler metalaştırılmak suretiyle pazarlanıyor.

Müslümanlar, modern zamanları evrensel tarih söyleminden, hikayelerinden dışlanarak geçirdiler. Günümüzde, zihin dünyamızı, büyük ölçüde, Yunan/Roma/Hristiyan Avrupa/Rönesans/Aydınlanma/sanayi devrimi vb. gibi unsurlardan oluşan Batı'nın öyküsü şekillendiriyor. Dünya ve tarihle

ilgisini keserek, yerel zamanlara-mekanlara kapanan bir kültürün, dünya ve tarihi şekillendirecek kavram/kurum/kuram oluşturulması beklenemez. Romantik hayaller ve beklentiler içerisinde yaşayanların, gerçeklikle yüzleşmeleri, gerçekliklere nüfuz ederek, bunları dönüştürmeleri düşünülemez. Dünya zamanının dışında kalmak isteyen, batını/içrek/mistik/işraki âlemin bilgisiyle ilgilenen bir geleneğin, İslam'ı bir insanlık modeli olarak inşa etmesi beklenemezdi.

İslam dünyası toplumlarında popülist/duygusal/hamasi propaganda yoluyla aklın, bilincin, iradenin ve eylemin etkisiz hale getirilmesi sebebiyle, İslam toplumlarını tarih dışı kılmaya çalışan, bu amaca yönelik olarak toplumlarımızı anlatılması imkânsız acılara, yıkımlara, kayıplara, sürgünlere mahkum eden yeni bir emperyalizmle karşı karşıya bulunuyoruz. Avrupalıların işledikleri büyük günahların ve kötülüklerin kefaretinin Filistin halkı ile birlikte Ortadoğu halkları ödüyor. İçerisinde yaşadıkları tarihsel zamanları halkları ödüyor. İçerisinde yaşadıkları tarihsel zamanları gereği gibi anlamayan, anlamlandıramayan, biçimlendiremeyen, bu zamana ilişkin bağımsız bir siyasal kültür bilinç ve irade oluşturamayan, kendi zamanlarını belirleyen bilgiyi ve dili üretemeyen, kendi zamanlarında söz sahibi olamayan toplumlar/kültürler tarih yapamazlar.